

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Veiligheid**
Polarisatie en Radicalisering
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Datum 26 oktober 2010
Betreft Antwoord op schriftelijke vragen met de kenmerken 2010Z13931,
2010Z13932, 2010Z14937, 2010Z14948

Kenmerk
2010-0000693379

Bijlagen
4

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de antwoorden aan op:

- de schriftelijke vragen die zijn gesteld door het lid Dibi (Groen Links) over aanslagen op moskeeën. Deze vragen werden ingezonden op 30 september 2010 met kenmerk 2010Z13931;
- de schriftelijke vragen die zijn gesteld door de leden Kuiken, Marcouch en Van Dekken (allen PvdA) over de recente brandstichtingen in religieuze gebouwen. Deze vragen werden ingezonden op 30 september 2010 met kenmerk 2010Z13932;
- de schriftelijke vragen die zijn gesteld door het lid Dibi (Groen Links) over de beschieting van een moskee in Dordrecht. Deze vragen werden ingezonden op 18 oktober 2010 met kenmerk 2010Z14937;
- de schriftelijke vragen die zijn gesteld door de leden Dijsselbloem en Marcouch (beiden PvdA) over aanslagen op moskeeën. Deze vragen werden ingezonden op 18 oktober 2010 met kenmerk 2010Z14948;

De Minister van Veiligheid en Justitie,

2010Z13932

Datum
26 oktober 2010

Kenmerk
2010-0000693379

Antwoorden van de Minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op vragen van de leden Kuiken, Marcouch en Van Dekken (allen PvdA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de recente brandstichtingen in religieuze gebouwen. (Ingezonden 30 september 2010).

1

Bent u bekend met de drie brandstichtingen in Molukse kerken en de herhaaldelijke aanslagen op een moskee in Groningen?

Antwoord:

Ja

2

Is er inmiddels al meer bekend over de achtergrond van deze aanslagen? Hebben deze aanslagen een politieke achtergrond? Zijn de Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst (AIVD) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTB) betrokken bij deze zaken?

Antwoord:

De incidenten worden onderzocht door de betrokken politieregio's aangezien de incidenten een openbare orde probleem betreffen. Wanneer sprake is van aanwijzingen dat deze incidenten gepleegd worden vanuit motieven om de democratische rechtsorde te bedreigen, dan zal de AIVD vanwege zijn taakuitvoering deze informatie delen met relevante afnemers.

Uitgangspunt van het Stelsel Bewaken en Beveiligen is dat de burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hun veiligheid. De overheid kan aanvullende beveiligingsmaatregelen nemen als een burger of de organisatie waarvan hij deel uitmaakt of waarvoor hij werkt op eigen kracht geen weerstand kan bieden tegen de dreiging en het risico. De verantwoordelijkheid voor het nemen van aanvullende beveiligingsmaatregelen ligt primair bij de lokale overheid. Het Nationaal Informatieknooppunt van het KLPD verzorgt de landelijke informatiecoördinatie rondom deze incidenten zodat er een landelijk beeld is van de incidenten en verbanden tussen incidenten tijdig kunnen worden onderkend.

3

Wordt er, gegeven de ontwrichtende werking van deze aanslagen op de samenleving, voldoende prioriteit gegeven aan onderzoek en opsporing in deze zaken?

Antwoord:

Dergelijke incidenten bij moskeeën of andere gebedshuizen kunnen niet getolereerd worden. Ieder incident bij een gebedshuis zorgt ervoor dat mensen geraakt worden in hun geloofsbeleving.

De politie is naar aanleiding van de incidenten in de verschillende regio's onmiddellijk een onderzoek gestart. De betrokken politieregio's en parketten

werken daarbij nauw samen. De onderzoeken zijn nog in volle gang en hebben hoge prioriteit.

Datum
26 oktober 2010
Kenmerk
2010-0000693379

4

Op welke wijze worden de Molukse gemeenschap alsmede moskeebesturen op dit moment terzijde gestaan in het per direct rond de klok beveiligen van hun kerkgebouwen?

Antwoord: De politie en gemeenten onderhouden contacten met vertegenwoordigers van betrokken organisaties. In het kader van het Stelsel Bewaken en Beveiligen worden door de lokale politie dreigingsinschattingen gemaakt. Als blijkt dat de betrokken organisaties onvoldoende weerstand kunnen bieden aan de geconstateerde dreiging en het risico, kan het lokaal bevoegd gezag besluiten tot het nemen van aanvullende beveiligingsmaatregelen. Uit veiligheidsoverwegingen doe ik geen uitspraken over eventuele beveiligingsmaatregelen rondom de Molukse kerken en de moskee in Groningen.

5

Bent u bereid een actieplan voor te bereiden, klaar voor het nieuwe kabinet, om als overheid de vrijheid van godsdienst op alle fronten ferm te verdedigen?

Antwoord:

De vrijheid van godsdienst is grondwettelijk verankerd en omvat alle godsdiensten en levensovertuigingen. Een apart actieplan ter verdediging van de vrijheid van godsdienst is dan ook niet nodig omdat dit onderdeel uitmaakt van het staande beleid.

Ik verwijs u verder naar het antwoord op vraag 5 van het kamerlid Dibi (Groen Links) over aanslagen op moskeeën (ingezonden 30 september, kenmerk: 2010Z13931).

2010Z14937

Datum
26 oktober 2010

Kenmerk
2010-0000693379

Antwoorden van de Minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op vragen van het lid Dibi (Groen Links) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over de beschieting van een moskee in Dordrecht. (Ingezonden 18 oktober 2010).

1

Kent u het bericht 1) over de beschieting van een moskee te Dordrecht?

Antwoord:

Ja

2

Wat is de precieze achtergrond van dit incident? Is er sprake van een groter, achterliggend probleem? Welke maatregelen zijn er genomen om de veiligheid van deze moskee en de moskeegangers te waarborgen?

Antwoord:

Ik kan u gedurende het lopende onderzoek geen mededelingen doen. Uit veiligheidsoverwegingen doe ik, zoals gebruikelijk, geen uitspraak over eventuele beveiligingsmaatregelen.

3

Op welke schaal worden religieuze gebouwen getroffen door vernielingen? Welke motieven liggen daaraan ten grondslag?

Antwoord:

In september 2010 heeft u het landelijk criminaliteitsbeeld discriminatie van politie, Poldis 2009, ontvangen. Daarin staat dat er in 2008 32 keer incidenten bij moskeeën hebben plaats gevonden en in 2009 16 keer. Het gaat daarbij om meldingen en aangiften van incidenten met een discriminatoir aspect zoals geweld, leuzen en bekladding. Bij kerken hebben in 2008 13 incidenten plaats gevonden en in 2009 8.

Voor synagogen ging het in 2008 om 4 incidenten en in 2009 om 14 incidenten. Het KLPD bevestigt het beeld dat uit Poldis 2009 naar voren komt. In de eerste helft van 2010 waren bij de Dienst IPOL van het KLPD 5 incidenten bij moskeeën, 3 incidenten bij synagogen en 1 incident bij een kerk bekend.

Het KLPD geeft aan dat het motief nauwelijks is vast te stellen omdat er in bijna alle gevallen geen zicht is op de dader(s). Het kan gaan om xenofobie, baldadigheid, dronkenschap etc. Soms kan het gaan om conflicten over nieuwbouw of parkeerproblemen.

Het KLPD heeft op dit moment geen aanwijzingen dat er sprake is van een verband tussen de verschillende incidenten, noch dat er sprake is van gecoördineerde acties.

4

Welke maatregelen nemen u, de lokale overheden en de betrokken religieuze besturen om potentiële dreigingen te onderkennen en adequate veiligheidsmaatregelen te treffen?

Datum
26 oktober 2010

Kenmerk
2010-0000693379

Antwoord:

Uitgangspunt van het Stelsel Bewaken en Beveiligen is dat de burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hun veiligheid. De overheid kan aanvullende beveiligingsmaatregelen nemen als een burger of de organisatie waar hij deel van uitmaakt op eigen kracht geen weerstand kan bieden tegen de dreiging en het risico. Lokaal kan een dreigingsinschatting worden gemaakt die als basis kan dienen voor het bepalen van het niveau van maatregelen. Het Nationaal Informatieknooppunt van het KLPD verzorgt de landelijke informatiecoördinatie rondom deze incidenten.

Het is erg belangrijk dat slachtoffers aangifte doen. Dat kan op reguliere wijze. Een (eventueel anonieme) melding of verzoek tot aangifte kan ook heel laagdrempelig via de site www.hatecrimes.nl.

Religieuze besturen kunnen de getroffen leden van hun organisatie daartoe oproepen.

In Dordrecht is de burgemeester direct na het incident in gesprek gegaan met het moskeebestuur.

5

Op welke wijze zal u bijdragen aan een samenhangend overheidsbeleid, gericht op bevordering van onderlinge verdraagzaamheid en respect voor ieders levensbeschouwelijke opvattingen?

Antwoord:

Zoals in het regeerakkoord nadrukkelijk is vastgelegd staat dit kabinet pal voor de vrijheid van godsdienst. Verder verwijs ik naar het antwoord op vraag 5 die u op 30 september stelde over aanslagen op moskeeën (kenmerk: 2010Z13931).

1) Blikopnieuws.nl, 'Moskee in Dordrecht beschoten', 13 oktober 2010

Datum
26 oktober 2010
Kenmerk
2010-0000693379

2010Z14948

Antwoorden van de Minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op vragen van de leden Dijsselbloem en Marcouch (beiden PvdA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over aanslagen op moskeeën. (Ingezonden 18 oktober 2010).

1

Bent u bekend met het bericht 'Moskee Dordrecht beschoten'? 1)

Antwoord:

Ja

2

Wat is de verklaring voor het toenemend aantal aanslagen op gebedshuizen en moskeeën?

Antwoord:

Ik verwijs u voor het antwoord op deze vraag naar het antwoord op vraag 3 van het kamerlid Dibi (Groen Links) over de beschieting van een moskee in Dordrecht (kenmerk: 2010Z14937)

3

Bent u bereid tot verscherpt toezicht (bijvoorbeeld in de vorm van extra surveillance) op de veiligheid van moskeeën?

Antwoord:

Ik verwijs u voor het antwoord op deze vraag naar het antwoord op vraag 4 van het kamerlid Dibi (Groen Links) over de beschieting van een moskee in Dordrecht (kenmerk: 2010Z14937)

4

Wat vindt u van de reactie van de politie in Dordrecht om na de beschieting van de moskee geen extra maatregelen te treffen?

Antwoord:

Zoals beschreven in het antwoord op vraag 3 wordt lokaal de analyse gemaakt van de dreiging en worden passende maatregelen genomen. Uit veiligheidsoverwegingen doe ik, zoals gebruikelijk, geen uitspraak over eventuele beveiligingsmaatregelen.

1) Nu.nl, 'Moskee Dordrecht beschoten', 12 oktober 2010-10-14

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Dibi (GroenLinks), ingezonden 18 oktober 2010 (vraagnummer 2010Z14937)

Datum
26 oktober 2010

Kenmerk
2010-0000693379

Antwoorden van de Minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op vragen van het lid Dibi (Groen Links) aan de Minister van Veiligheid en Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over aanslagen op moskeeën. (Ingezonden 30 september 2010).

2010Z13931

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht waaruit blijkt dat onlangs brand is gesticht bij een moskee in Groningen ?

Antwoord: ja

Vraag 2

Bent u bekend met de volgende reeks vergelijkbare incidenten: 23 september 2001 Brandstichting moskee Gorinchem; 10 juni 2001 Brandstichting moskee Apeldoorn; 21 mei 2003 Brandstichting moskee Vianen; 17 juni 2003 Brandstichting islamitische school Eindhoven; 5 april 2004 Brandstichting moskee Panningen; 2 november 2004 – 13 maart 2005 135 moskeeën en 29 islamitische scholen doelwit van bedreiging, bekladding, vernieling en brandstichting; 26 maart 2005 Brandstichting Bedir-school Uden; 26 maart 2005 Brandstichting moskee Oldenzaal, 15 juni 2005 Brandstichting moskee Rotterdam; 10 juni 2006 Brandstichting moskee Vlaardingen, 15 december 2006 Brandstichting moskee Maastricht, 24 maart 2007 Brandstichting moskee Huizen; 20 oktober 2007 Brandstichting moskee Leeuwarden, 13 juli 2007 Moskeeën Haarlem beklad met leuzen «fuck Allah», «Allah moet dood», 21 juli 2007 Molotovcocktails moskee Haarlem, Wintermaanden 2007/08 bekladding, ingegooide ruiten, brandbommen, moskee Zeist; 19 maart 2008 Molotovcocktail moskee Huizen; 8 mei 2009 Molotovcocktail moskee Zoetermeer, 14 februari 2009 steen door ruit tijdens ochtendgebed, moskee Drachten; 27 juni 2009 Turks verenigingsgebouw en moskee beklad met leuzen «Sieg Heil» en «Geert Wilders»; 2 augustus 2009 varkenskop moskee Ede en 19 november 2009 Molotovcocktail moskee Zoetermeer?

Antwoord: Ja

Vraag 3

Deelt u de mening dat deze niet-limitatieve opsomming getuigt van een structureel probleem of ziet u dit als een reeks incidenten?

Antwoord: Dergelijke incidenten bij moskeeën of andere gebedshuizen kunnen niet getolereerd worden. Ieder incident bij een gebedshuis zorgt ervoor dat mensen geraakt worden in hun geloofsbeleving.

Ik beschik niet over aanwijzingen dat er sprake is van een verband tussen de verschillende incidenten, noch dat er sprake is van gecoördineerde acties. Ook is niet bij alle incidenten duidelijk wat het motief is.

Het criminaliteitsbeeld discriminatie van politie, Poldis 2009, dat u in september 2010 heeft ontvangen laat geen stijging zien van het aantal discriminatie-

incidenten bij moskeeën (16 incidenten in 2009 tegenover 32 in 2008). Het KLPD bevestigt het beeld dat uit Poldis 2009 naar voren komt. Over de eerste helft van 2010 zijn bij de Dienst IPOL van het KLPD vijf incidenten bij moskeeën, drie incidenten bij synagogen en één incident bij een kerk bekend.

Datum
26 oktober 2010
Kenmerk
2010-0000693379

Vraag 4

Hoe heeft u gereageerd en gehandeld in het verleden als dergelijke incidenten zich voordeden?

Antwoord: Dergelijke incidenten krijgen uiteraard de aandacht van politie en Openbaar Ministerie en worden op regionaal niveau onderzocht. Het is daarbij belangrijk dat slachtoffers altijd aangifte doen. Dat kan op reguliere wijze. Een (eventueel anonieme) melding of verzoek tot aangifte kan ook heel laagdrempelig via de site www.hatecrimes.nl.

Door het lokaal bevoegd gezag wordt een afweging gemaakt of aanvullende beveiligingsmaatregelen nodig zijn en zo ja, welk niveau van maatregelen passend is. Het Nationaal Informatieknooppunt van het KLPD verzorgt de landelijke informatiecoördinatie rondom deze incidenten zodat er een landelijk beeld is van de incidenten en verbanden tussen incidenten tijdig kunnen worden onderkend.

Vraag 5

Bent u bereid meer aandacht in preventieve en repressieve zin te schenken aan anti-islamitisch geweld? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Tegen anti-islamitisch geweld wordt steeds stevig opgetreden, net als tegen elke andere vorm van geweld. De opsporing en eventuele vervolging van anti-islamitisch geweld is een verantwoordelijkheid van de regionale politiekorpsen en de betrokken parketten.

Vanuit het Rijk wordt ingezet op preventie van iedere vorm van geweld en discriminatie. Zo is er in het onderwijsprogramma via de kerndoelen verplichte aandacht voor mensenrechten en/of kennis van en respect voor verschillende opvattingen en levenswijzen.

Daarnaast zijn er meer specifieke preventieve maatregelen zoals in het lopende Actieprogramma Polarisatie en Radicalisering 2007-2011 en in september 2010 heeft u het actieprogramma bestrijding van discriminatie ontvangen met daarin een samenhangend pakket aan maatregelen. Verder onderhoudt het kabinet contact met verschillende minderhedenorganisaties. Daarbij onderhandelt het kabinet constant met de verschillende minderhedenorganisaties. Op dit moment zie ik geen aanleiding om aanvullende maatregelen te treffen.